

'Ο παρὰ τὰς Ἀχαρνὰς πανάργαιος τάφος.

Πρὸς μηιῶν ἡ ἀρχαιολογικὴ ἔταιρίκα ἀπεφάσισε νὰ ἀνασκάψῃ τὸν παρὰ τὸ χωρίον Μενίδιον (*Ἀχαρνὰς*) πρὸ ἐξ ἑτῶν γνωσθέντα πανάργαιον θολοειδῆ τάφον, οὗ τὴν θέσιν οἱ κάτοικοι Δυκότρυπαν καλοῦσιεν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ τῆς ἀνασκαφῆς ἔναρξις ἀνεβλήθη ἔνεκκ τῶν τοῦ παρελθόντος Πάσχα ἑορτῶν καὶ τῆς ἐπισυμβάστης ἀσθενείας τοῦ ἐφόρου κ. π. Σταματάκη, ἡ ἐνταῦθα γερμανικὴ Σχολὴ ἐξητήσατο ἐν τῷ μεταξὺ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου νὰ συγχωρηθῇ γὰρ ἐνεργήσῃ αὐτὴ ἴδιαις δαπάναις τὴν ἀνασκαφὴν καὶ ἔρευναν τοῦ τάφου, οὐδὲν ἀλλο δικαιώμα δἰ ἐαυτὴν τηροῦσα ἡ τὸ τῆς πρώτης ἐκδόσεως τῶν εὑρεθησομένων ἀρχαίων, ἂν πάντα ἔσονται κτῆμα τοῦ ἐλληνικοῦ μουσείου. Ἀποδεκτῆς γενομένης τῆς αἰτήσεως ταύτης, ἥρχισεν ἡ ἀνασκαφὴ καὶ ἐξετελέσθη μετὰ πλείστης προσοχῆς ἐντὸς τοῦ παρελθόντος *Ἀπριλίου*, *Μαΐου* καὶ *Ιουνίου*, τῆς μὲν γερμανικῆς Σχολῆς καταβαλούσης τὴν τῶν ἑργατῶν δαπάνην, τῆς δὲ *Ἐλληνο*. Κυθερήσεως τὰ τῆς ἀγορᾶς τῶν παρακειμένων ἀγρῶν καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ τάφου διὰ τάφρων, τοίχου καὶ φυλακείου πρὸς κατοικίαν φύλακος. Τὰ πολλὰ ἐν αὐτῷ ἀνευρεθέντα κτερίσματα ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, ἐλέφαντος, λίθου, οὐλοῦ, ὁπτῆς γῆς κλπ. μετακομισθέντα κατετέθησαν ἐν οἰκείῳ χώρῳ ἐντὸς τοῦ Μυκηναίου μουσείου, τοῦ ἐν τῷ νέῳ πολυτεχνείῳ, πρὸς θέαν καὶ μελέτην τοῦ κοινοῦ. Πάντα δὲ ταῦτα, ἡ τούλαχιστον τὰ πλεῖστα, προδομοιαζούσι τοῖς ἐν Μυκήναις καὶ Σπάτᾳ εὑρεθεῖσι καὶ φαίνονται συγχρόνου ἐποχῆς καὶ τέχνης, ἦτον ὅμως πολύτιμα τῶν ἐκ Μυκηνῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς οὕτε σίδηρος, οὕτε νόμισμα, οὕτε ἐπιγραφὴ τις ἀνευρέθη, οὐδὲ εἰδώλιον πήλινον, οἷα ἐν Σπάτᾳ, Μυκήναις καὶ Ναυπλίᾳ εὑρέθησαν. Τινὲς τῶν παρασταθέντων εἰς τὴν ἀνασκαφὴν καὶ ἴδοντων τὰ ἐξ αὐτῆς προελθόντα καὶ τὴν κατάστασιν τῆς εἰςόδου καὶ τῶν ἔνδον τοῦ τάφου νομίζουσιν ὅτι καὶ οὗτος ὁ τάφος ἐσυλήθη εἰς πολὺ ἀρχαίους χρόνους ὡς καὶ οἱ ἐν Σπάτᾳ. Ἀπὸ τῆς πρὸ ἐξαετίας ὅμως ἀνευρέσεως τοῦ τάφου μέχρι τῆς ἀνασκαφῆς αὐτοῦ

οὐδεμία ἀγκινησις τῶν ἐν αὐτῷ χωμάτων ἐγένετο, καὶ ἐπομένως οὐδεμία ἔρευνα καὶ σύλησις αὐτοῦ.

Οὕτως εἰς τοὺς ἥδη γνωστοὺς παναρχαίους θολοειδεῖς τάφους προστίθεται καὶ ὁ παρὰ τὰς Ἀχαρνὰς οὗτος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πολλὰ εὑρήματα προϊστορικῆς τέχνης εἰς τὰ τῶν Μυκηνῶν, Σπάτα καὶ Ναυπλίου, ἅτινα δικρωτίζουσι τὴν κατάστασιν τῆς τέχνης ἐν Ἑλλάδι ἐν παναρχαίοις χρόνοις καὶ τὴν συγγένειαν αὐτῆς πρὸς τὴν τῶν γειτόνων Ἀσιανῶν ἐθνῶν δεικνύουσιν. Ἡ τοῦ τάφου περιγραφὴ καὶ ἀπεικόνισις, ὡς καὶ τῶν ἐν αὐτῷ εὑρεθέντων, καὶ τῆς θέσεως ἐν ᾧ ἔκαστον τούτων εὑρέθη, καὶ ὅτι ἄλλο συντελεῖ πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν αὐτῶν θέλει ἐκτελεσθῆν αἱρῷ ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς γερμανικῆς Σχολῆς, ἅτινα ἐπεμελήθησαν τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἐφόρου Σταματάκην.

'Ο ἐτ Χαιρωρεῖα λέων.

Ο κοινὸς πόθος τοῦ συμβουλίου τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας καὶ πάντων σχεδὸν τῶν ξένων περιηγητῶν, φίλων τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, πλησιάζει νὰ ἐκπληρωθῇ. Ο ἐν Χαιρωνείᾳ λέων, τὸ σύμβολον τῆς Ἑλληνικῆς ἀνδρείας καὶ τόλμης, οὗτονος ἐκ τοῦ πολλοῦ χρόνου διελύθησαν τὰ μέλη καὶ ἔκειντο μέχρι τοῦδε κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων, συνάπτεται ἐκ νέου καὶ ἀνορθοῦσται πάλιν ἐπὶ τῆς βάσεώς του.

Πρὸ τινων μηνῶν ἐνέκρινε τὸ συμβούλιον τῆς ἑταιρίας τὴν ἀπαίτουμένην διαπάνην πρὸς σύνθεσιν τοῦ λέωντος τούτου καὶ ἀνέγερσιν ἐπὶ τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ βάσεως. Πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀπῆλθον ἐν ἀρχῇ τοῦ Ιουλίου μηνὸς δ τῆς ἑταιρίας ἀντιπρόσεδρος κ. Φιντικλῆς καὶ δ ἔφορος Π. Σταματάκης, οἵτινες ἤρχισαν ἥδη τὰς προκαταρκτικὰς ἐργασίας, καθαρίσαντες ἀπὸ τῶν πολλῶν χωμάτων τὴν βάσιν καὶ τὸ κρηπίδωμα αὐτῆς. Ἐν τέλει δὲ τοῦ Ιουλίου ἀπῆλθεν ἐκεῖ δ καθηγητὴς Καστόρχης μετὰ τῶν γλυπτῶν Siegel καὶ Φυτάλη, οἵτινες ποιήσαντες τὰς ἀναγκαίας καταμετρήσεις καὶ μελέτας μέλλουσιν νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῆς ἀρχαιολογικῆς

έταιρίας ἔκθεσιν περὶ τούτου, μεθ' θέλπιζεται ὅπως γείνη ἔναρξις τοῦ πολυδαπάνου τούτου ἔργου, τὸ δόποιον ἀνεβλήθη μέχρι τοῦδε ἐνεκα τῶν μικρῶν τῆς ἔταιρίας πόρων καὶ ἄλλων τινῶν λόγων¹, οἵτινες ἥδη ἐν μέρει ἔξελιπον.

'Αρχαιολογικὸν μουσεῖον.

Πρὸ ἐτῶν χρήμασι τοῦ ἀοιδίμου διμογενοῦς Δημητρίου Μπερναρδάκη τοῦ Κρητὸς ἐτέθησαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων τὰ θεμέλια τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἡμῶν μουσείου, Μπεργραρδακελού καλουμένου ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ μεγάλου τούτου τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτου ἀπεπερατώθη δὲ ἥδη ἐν μέρει ἢ τῆς προξόψεως πλευρᾶ, ἔνθα κατετέθησαν τὰ σπουδαίτερα ἐκ μαρμάρου ἀρχαῖα, & ἔκειντο τέως ἐν τῷ Θησείῳ, τῇ Ἀδριανείᾳ στοά, τῷ ὀρολογίῳ τοῦ Ἀνδρονίκου καὶ ἐν ταῖς συλλογαῖς τῆς ἀρχαιολογικῆς ἡμῶν ἔταιρίας. Ἀλλ' ἐν τῇ πλευρᾷ ταύτη μόλις ἐτέθησαν τὰ ἔκλεκτότερα, τὰ δὲ λοιπὰ ὑπάρχουσιν δπου καὶ πρότερον σεσωρευμένα ἐν στενῷ χώρῳ.

Ἡ ἀνάγκη λοιπὸν ἀποπερατώσεως τοῦ μουσείου καθίστατο διημέραι μᾶλλον ἐπαισθητὴ, καθόσον ηὗξανε καὶ τὸ πλῆθος τῶν δι' ἀνασκαφῶν καὶ ἀγορῶν ἢ δωρημάτων προξτωμένων ἔργων τῆς τέχνης. Ἐπειδὴ δὲ ἀποθιώσαντος τοῦ γενναιόδφορον ἔκεινου τέκνου τῆς Ἑλλάδος, ἔξελιπεν ἢ ἐπὶ τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ μουσείου τούτου χρήμασιν αὐτοῦ ἢ τῶν τέκνων του, ἢ ἀρχαιολογικὴ ἔταιρία ἐνέκρινεν ἐν τῇ τελευταίᾳ γενικῇ τῶν μελῶν αντῆς συνελεύσει νὰ ἔλθῃ εἰς συνεννόησιν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ νὰ χορηγήσῃ ταύτῃ λόγω δανείου 100,000 δραχμάς, δπως ἐγερθῇ καὶ ἐτέρα τοῦ μουσείου τούτου πτέρυξ. Ἡ συνεννόησις ἐγένετο, ὑποσχεθείσης τῆς Κυβερνήσεως ν' ἀποδώσῃ τὸ δαπανηθησόμενον χρηματικὸν ποσὸν μετὰ τὴν ἐγκρίσιν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς² οὕτω δὲ ἤρξατο ἥδη ἀπὸ τινῶν ἐδομάδων ἢ οἰκοδομὴ τῆς βορείου πλευρᾶς κατὰ τὸ ἐγκεκρι-

1) Ἐν Ἀθηναίου τόμῳ 6, σελ. 304 ἐκτίθενται οἱ λόγοι τῆς ἀναβολῆς ταύτης. Ἐν δλλῃ μελέτῃ ἡμῶν Θελομεν ἐκθέσει πλειότερα περὶ τοῦ λέσοντος τούτου.

μένον τοῦ μουσείου σχέδιον· θέλει δὲ ἀποπερατωθῆναι τὸν ἐντὸς
ἔτους, μεθ' δὲ ἐλπίζομεν διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου νὰ οἰκοδομηθῇ
καὶ ἡ τρίτη πλευρὰ καὶ ἐντὸς δύο ἡ τριῶν εἶτῶν νὰ ἔχωμεν τέ-
λειον κατὰ τὸ δυνατόν τὸ ἑθνικόν ἡμῶν μουσεῖον. Τότε θὰ
δυνηθῶμεν νὰ καταθέσωμεν ἐν αὐτῷ ἀξιοπρεπῶς τοὺς πολυτί-
μους θησαυροὺς τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας, οὓς περικλείουσι νῦν
αἱ πολλαχοῦ τῆς πόλεως ἐνυπάρχουσαι ἀρχαιολογικαὶ ἡμῶν
συλλογαὶ, ἐν πενιχροῖς καὶ στενοῖς γώροις σεσωρευμένους.

* Βεγραφον ἐν ἀρχῇ τοῦ Δύγούστου μηνὸς 1879.

ΕΤΟ. ΚΑΣΤΟΡΧΙΣ.

ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΟΦΑΝII.

* Γενικὸν εὑρετήριον τῆς ἀλλην. νομοθεσίας, ἢτοι τῶν φηφισμάτων, θε-
σπισμάτων, διαταγμάτων, συνθηκῶν, συμβάσεων κλπ. ἀπὸ τῆς ἐν
Καλτεζαῖς Συνελεύσεως τοῦ ἔτους 1821 μέχρι τοῦ 1878 συμπερι-
λαμβανομένου, καταρτισθὲν καὶ ἐκδοθὲν ὑπὸ Σ. Γεωργαντοπούλου. Ἐν
Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν ἀδελφῶν Βαρβαρίηγων 1878.
[8ον, σελ. 1 καὶ 232].

Περὶ ἐποπτικῆς διδασκαλίας πραγματεία ἐπὶ ὅρηγεσί τοῦ μαθήματος
τῆς παιδαγωγικῆς, ὑπὸ Ἀριστ. Σπαθάκη, Δ. Φ. Ἀθήνησιν, ἐκ τοῦ
τυπογραφείου τῆς Φιλοκαλίας 1879 [8ον, σ. 52].

'Ἐκ τῶν ἀνεκδότων τῆς Πατμιακῆς βιβλιοθήκης (λίξις μεθ' ἵστο-
ριῶν ἐκ τῶν Δημοσθένους καὶ Αἰσχίνου λόγων), ὑπὸ Ἰωάννου Σακ-
κελλίωνος. Extrait du Bulletin de Correspondance Hellénique.
Athènes, typographie de Pierre Perris, 1879. [8 p. 33].

Δέγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ἰδινῷ Πανεπιστημίῳ τὴν καὶ νοεμένῳ
1878 ὑπὸ Ἀνδρίου Ἀναγνωστάκη, παραδιδόντος τὴν πριτανεῖαν
τῷ διαδέχοντος αὐτοῦ Νικολάῳ Δαμαλᾶ. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπο-
γραφείου Πιέτρου Περρῆ, 1879. [8ον, σελ. 155 καὶ 436].

Synopsis numorum veterum, qui in Museo numismatico Athenarum adservantur; dispositi et impensis publicis edidit Achilles Postolaka, ejusdem musei custos. Athenis typis Ephemeridis τῶν Συζητήσεων MDCCCLXXVIII [4ον p. 204].